

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij LUcæ XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

uersus opera carnis iam prædicta maximè est, ex diametroque pugnat lex. Qui autem sunt Christi, carnem suam cum vitijs & concupiscentijs suis crucifixerunt. Non omnes, inquit, vitijs reluctantur: sed hi soli tantum, qui sunt ex parte Christi, qui possessio sunt Christi, qui denique membra sunt Christi, & qui passionis Christi vestigia sequuntur, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs. Serui namque Christi ad hoc nituntur, ad hoc conanturque, vt vitia carnis subigant, & concupiscentijs, hoc est, mundi amoris non consentiant. Reprimendo enim carnis voluptates, spernendo mundi gloriam, hominumque plausus ac fauores cruci sibi faciunt, cui præceptis iustitiæ perinde ac clauis se quibusdam affigunt.

serui Christi
si quomodo
carnem suam
cum vitijs
crucifigant.

EXEGESIS EVANGELII DOMINICAE XIII.

post Dominicam sanctæ Trinitatis, Luca decimo septimo.

NON vnum in Euangelio præsentis Dominicæ tantum, sed decem in decem viris miracula à Christo facta narratur. Magnus enim adueniat medicus, quia magnus quoque languebat ægrotus. Aegrotabat non præstantia aut nobilitate magnus, sed vniuersitate insignis. Vniuersum enim genus languebat humanum. Fuit etiam ægritudo magna. A planta nanque pedis vsque ad verticem capitis non fuit in eo vel vlla sanitas. Non inueniebatur qui curare posset hunc infirmum, nisi qui creauerat mundum. Misit igitur Deus verbum suum, & sanauit eos, & eripuit eos de interitionibus eorum. Magna infirmitas animarum, grauis morbus languor que vehemens nobilissima poscebat aromata & vnguenta pigmentaria. Adeo autem grauia fuere vulnera tua o homo, vt pro te sanando necesse fuerit Dei Filium vulnerari, necesse fuerit occidi, vt ex eius sanguine tibi balneum, ex eius cruore vnguentum tuis vulneribus adhiberetur. Sic enim Deus dilexit mundum, vt vniuersum suum daret, vt omnis qui credit in illum non pereat sed habeat vitam æternam. Itaque venit Filius Dei querere & saluum facere quod perierat. Siquidem de illo exibat virtus, & sanabat omnes. Hæc vniuersitas languentium in perfecto numero signatur decem leprosum. Neque enim vltra decem potest numerus procedere, quin ad vnitatem redeatur. Accipiamus itaque Euangelium.

Augustin.

Esaiæ 7.

Psalm. 106.

Ioan. 3.

Luca 19.

Luca 6.

Dum iret Iesus in Hierusalem, transibat per mediam Samariam & Galilæam.

Iter hoc versus Hierusalem, vltimus fuit Christi ad Hierusalem ante ipsius passionem accessus. Ibat enim Hierosolymam, ad ciuitatem scilicet, itaque qua nouerat Iudæorum populum contra se amaricatum, præcipue pontifices, scribas, pharisæos & legisperitos, suum sanguinem sitientes. Ad quem locum vltro ascendit, qui eam ob rem in mundum, vt sua nos redimeret passione ac morte, venerat. Accessit igitur locum eundem, vt patris obedientiam sibi iniunctam impleret, & quo nos quoque ad obedientiam & Dei & hominum impigros currere & alacres doceret. Transibat autem per prouinciarum duarum, Samariæ & Galilææ medium, in quibus non raro prædicauerat & signa fecerat.

GGGG 3 Et

Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi.

Infirmas animarum quam sit peior, culosa.

Anima sanitas quam parum curetur ab hominibus.

Nemo à sanitate remotior seu longior est, quam is, qui se non cognoscit infirmum. Qui enim se infirmum nescit, quando remedium quæret? Periculiosior autem multo est infirmitas animarum, quam corporum: ideo maior quoque cura esse nobis debet pro animæ, quam corporis sanitate. Vtina autem vel tantum esset studium omnibus nobis pro animarum, quantum est pro corporum salute. Nam vbi modicum quid molestiæ quis sentit in corpore, aut in aliquo membro corporis, non quiescit requirens, donec remedium obtineat. Quare id pari modo non facimus circa languorem animæ!

Leuit. 13.

Venit Christus medicus medicorum in mundum, sanauit verbo omnia. Occurrerunt ei decem viri leprosi, petentes corporis sanitatem. Si medicus similis hodie inueniretur in mundo, qui leprosos omneque genus languorum aliud sanaret, nec pro sanitatis beneficio quicquam reciperet, quantus ad illum conflueret putatis quotidie languentium grex? Iam nullus mille agrotant animæ, imo lethalibus sunt morbis corruptæ, quibus si vellet, absque villo negotio paratum inueniretur remediũ: & ex illis vix repe- irar vnus, qui quærere velit sanitatem. Itane animæ sanitas fastidio est? Itane placet infirmitas? Itaque cum hic ingrederetur Iesus quoddam castellum, antequam intrasset, occurrerũt decem viri leprosi. Non poterant ciuitatem intrare leprosi, sed ab hominibus alijs separati morabantur. Audierant de vero medico, qui nullam non possit curare infirmitatem. Et dum accedunt, dum petunt, dum obediunt, non tam corporis, quam animæ recipiunt sanitatem. Non fefellit eos fides, quam habuerunt in Christum. Pro sanitate corporis rogabant, & vtriusque hominis inuenerunt salutem.

Qui steterunt à longè, & leuauerunt vocem, dicentes: Iesu præceptor miserere nostri.

Leprosi spiritualiter qui sint.

Steterunt à longè à Christo propter eius reuerentiam, quia morbus est fœtidus, immundus & contagiosus. Stant quoque longè à Christo, qui sunt in anima leprosi & spiritualiter immundi: vtpote peccatores manifesti, longè à Deo constituti, clamantes præ magnò desiderio obtinendæ sanitatis: Iesu præceptor miserere nostri. Significantur autem per decem hos leprosos, peccatores manifesti, qui suo alios exemplo inficiunt, vt sunt hæretici, luxuriosi, ebriosi, aleatores & huiusmodi alij, qui sermone, opere & odore, hoc est, exemplo malæ vitæ inficiunt alios. Hi vt leprosi, quia sunt contagiosi, sunt fugiendi. Lepra enim carnis morbus est inficiens & contagiosus. Propterea qui hoc sunt infecti morbo, ab hominum consortio sequerantur. Leprosi itaque spiritualiter si omnes illi sunt, qui vel exemplo suo alios inficiunt, quanto magis hi, qui dedita ad hoc opera alios seducere nituntur, consolationem in hoc recipientes, quod socios habeant peccatorum? Perniciosum igitur est valde, habitare in medio peccantium vbi de iuramento, de execratione, de maledicentia, de impudicitia nemo erubescit. Necessè igitur est, vt scandalum sequatur infirmorum. Necessè est vt corumpant bonos mores colloquia mala. Sunt quidem ad inuidendum &

1. Corint. 13.

Societas maiorum quam sit peccatio. fa.

detra-

T. VI
21

dehrendum alijs nati, vt nihil probare possint alienum quin omnia carpan, cuncta vituperent. Qui praterea impudicus est, impudica loquitur: & impudica auditorum facit corda. Sunt alij murmuratores, qui ad similia quoscunq; possunt, pertrahunt. Quos fecerunt exploratorum plerique, qui in terram promissionis ad considerandam terram missi fuerant terrae promissionis detrahentes: quo vniuersum populum murmurare fecerunt. Quamobrem nemo eorum qui de terra Aegypti egressi sunt sub Mose, permissus est à Domino intrare terram promissionis duobus exceptis, Caleph & Iosue: sed infra quadraginta annos perierunt omnes in solitudine. Consilium contra hanc lepram ac remedium aliud melius non est, quam vt linguae huiusmodi pestilentes lepraque infectae euitentur. Obserua quod curationis quoque modus circa hos leprosos hic significatur, idque maxime in tribus. Primo, quod occurrerunt Domino, velut hi qui infirmitatem suam erubescens agnouerunt. Steterunt enim à longè & verrecundi. Deinde clamauerunt, quo desiderij magnitudo insinuat, orantes ad Dominum: Iesu praeceptor miserere nostri. Tertio profecti sunt iuvene Christo obediens ad sacerdotes illis se ostensuri. Haec igitur tria, cōtritio, oratio, & confessio, multum faciunt ad hoc vt spiritualiter leprosi mundentur.

Mutatio-
nis lepra
quàm sit per-
niciosissima.
Num. 17.

Remediū cō-
tra lepram
linguae.

Lepra spiri-
tualis per
queria ce-
retur.

Quos vt vidit, dixit: Ite, ostendite vos sacerdotibus.

Leprosos mittit sacerdotibus, quia in lege praeceptum erat, ad iudicium sacerdotum mundum seu immundum à lepra pronuciari. Non ergo sacerdotes faciebant, vt quis mundus immundusve esset, sed auctoritatem habebant iudicandi, pronuciandi & discernendi mundum ab immundo. Voluit igitur Dominus sacerdotum auctoritati deferri, non quod sua opera hominum subijci oporteret iudicio, sed iuxta legem superioribus voluit homines manere subiectos, neve sacerdotibus legisque peritis scandali calumniandi que praeberet occasionem, quod absque iudicio sacerdotum mundos pronuciasset. Voluit quoque noui testamenti sacerdotum figurare officium, qui in confessione peccatorum discernendi funguntur auctoritate & scientia ad ligandū & soluendum, pronuciantque quis mundus, quis ve immundus sit. Neque enim ipsi quenquam faciunt mundum aut immundum, nec peccata ipsi dimittunt, sed Deus dimittit solus. Ipsi vero eos, quibus dimittit peccata Deus, absoluunt. Quod significatum est olim in Lazaro, quem Dominus quatrivuanum à morte ex sepulchro resuscitauerat ligatum: quem commisit Apostolis, vt soluerent & liberum ire sinerent. Aduerte autem quod dicit: Ite ostendite vos sacerdotibus. Haec ostensio peccatorum facienda sacerdoti, quae so quando aut quomodo debet fieri nisi per confessionem. Facienda est igitur sacerdoti peccatorum confessio ab eo, quisquis deliquerit mortaliter. Nam quomodo in veteri testamento sacerdoti necesse erat vt ostenderetur plaga leprae, vt possit iudicare: ita in nouo, si peccator debeat absolui ac pronuciari mundus à sacerdote, necesse est, vt audiat primo peccatū eius sacerdos: vt pote illius iudex à Deo constitutus. Nemo enim iudicat de eo, quod nescit: nec ociose Petro & A-

Leuit. 17.

Cur sacerdo-
tibus missi
sint leprosi.

Sacerdotum
euangelico-
rum officium
quod.

Ioan. 11.

Confessione
peccatorum
quis facere
teneatur.

Leuit. 13.

T. VI
21

Matth. 16.

Confessio
Sacramen-
talis vti à
Christo præ-
cepta sūt.
Ioan. 20.

Leuit. 13.

postolis Christus dedit potestatem absoluendi & clauas, quibus quomodo quæ-
so vterentur aut quando, seu ad quid, si nemo confiteretur peccata sua? Vi-
des quia in hoc quod Apostolis commisit autoritatem, deditque spiritum
sanctum ad discernendum & iudicandum, quorum remittere peccata, quo-
rumve retinere deberent: hoc est, quos absolutione dignos, quosve indig-
nos iudicare deberent, etiam subditis tacite præceptum insinuauit, vt sua
confiterentur peccata, sine quorum confessione nec absolui possent, nec iu-
dicari? Misit eos præterea Dominus ad sacerdotes, vt offerrent sacrificium,
quod lege statutum erat, postquam à sacerdotibus visum iudicati que essent mu-
di. Postremo, vt sacerdotes viso euidenti hoc miraculo, vel crederent vel
non crederent. Dominus autem noster Iesus Christus propensior semper erat
ad pietatem, ideo illis magis credendi, quam non credendi præstare voluit
occasionem. Denique & ex iudicio sacerdotum necesse erat euidentis mon-
strari factum miraculum.

Et factum est dum irent, mundati sunt.

Commendatur hic eorum obedientia simplex, quoniam vt iussi fuerat,
mox abierunt: & obedientie fructus quoque illico eos sequutus est. Si quis
dum irent, mundati sunt. Nam hoc certe erat futurum, si irent, vt munda-

Peccator qui
mundatur à
peccato.

rentur. Quare enim eos ad iudicium sacerdotum misisset, nisi vt mundi iu-
dicarentur? Vides hic quod in contritione Deus mundat peccatorem &
in proposito confitendi. Nam quia voluntatem habuerunt ostendendi se sa-
cerdoti, & iam ad perficiendam hanc voluntatem erant in itinere consti-
tuti, mundati sunt. Nunquam enim ita alligauit Deus gratiam & miseri-
cordiam suam, sacramentis, vt non possit gratiam aut virtutem sacramen-
ti dare etiam sine sacramento, puta vbi sacramentum baptismi aut confes-
sionis non posset obtineri, aut vbi, vt hic, quis accinctus est animo atque in
studio iam recipiendi. Hoc modo, vt in Actis habetur Apostolorum, multi
repperunt spiritum sanctum, antequam fuerunt baptizati, quia crederent
& parati erant ad baptismum quem etiam mox repperunt. Nemo tamen
presumat de singulari priuilegio sibi faciendo, quasi sine sacramentis ne-
cessarijs effectus possit consequi sacramentorum, vbi habere posset & neg-
ligeret. Itaque dum irent mundati sunt, Dixi, inquit Psalmista, Confitebor

Ahor. 10.

Psalm. 31.

Confessione
perfecte quid
necessarium

aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Deus
enim per internam contritionem, per operationem suam internam ac gratie
infusionem, hominem iustificat, antequam veniat ad confessionem. Imo
ad perfectam confessionem peccatorum opus foret aut deceret, vt antequam
sacerdoti reuelare inciperet peccata sua, iam per contritionem & internam
Dei operationem esset iustificatus.

Vnus autem ex illis, vt vidit, quia mundatus est, regressus
est cum magna voce magnificans Deum. Et cecidit in faciem
ante pedes eius, gratias agens. Et hic erat Samaritanus.

Quoniam hic qui rediisse dicitur, Christo gratias agens tam studiosè,
refertur fuisse Samaritanus, intelligendum est reliquos nouem fuisse Iude-
os. Innuitur etiam aliud hic, quare non absque causa hic exprimitur fuisse
Samaritanus.

Samaritanus, quemadmodum in superioris Dominice Euangelio hic, qui circa illum qui cecidit in latrones, fecit misericordiam, non ociose insinuat fuisse Samaritanus: nempe ut intelligamus non raro fieri, ut hi, quibus minus creditur aut confiditur, imo de quibus non sperabatur, misericordiam & charitatem erga proximos, & deuotionem aut cultum erga Deum maiorem exhibeant, quam illi qui ex professione etiam magis ad huiusmodi obligabantur. Et ideo quando scriptura huiusmodi refert, conditionem etiam illam, quæ bonis ac deuotis est in laudem, duris verò aut negligentibus in probrum, simul enunciat. Ad probrum enim sacerdotis & laicæ erat, quod prætereuntes non compassi fuerunt infirmo, nec vulnerato impotenti quæ subuenerunt: cum Samaritanus (quod ad ipsius maximam erat laudem) subueniret compatiens. Hic verò cum Iudæi nouem alij pro beneficio receptæ sanitatis Christo nullas referrent gratias, ad illorum refertur probrum & ignominiam: ad commendationem verò Samaritani, quod redierit & humillimè beneficium agnouerit, gratias Deo agens. Fit enim non raro, ut ubi compassionem, misericordiam, & deuotionem putes te inuenire, non inuenias. Vbi verò inuenire te desperaueris, misericordiam & deuotionem abundanter offendas. Discitur hic quoque, nihil referre apud Deum, de quocunque genere aut gente quis sit natus, modo bonam deuotamque voluntatem exhibeat erga Deum.

Respondens autē Iesus, dixit: Nonne decem mundati sunt & nouem ubi sunt? Non est inuentus qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena,

Exprobrat hic Iesus illis nouem licet absentibus ingratitude non haud vulgarem, quod mundati non redierint, ut hic fecit Samaritanus, ad agendas gratias Christo. Sed potest hic oriri dubium: Cum Christo finis curationis corporum, curatio fuerit animarum, idcirco teneatur ferè ab omnibus, eos quos Dominus curauerit in corpore, sanauerit etiam in anima, quomodo hi nouem leprosi arguuntur de ingratitude, si conuersi sunt, quia putandi sunt mortaliter deliquisse? Alioqui pro veniali peccato non crederetur Christus tanto rigore zelatus fuisse. Dicendum omnes primo in fide ad Christum venisse, omnes à Christo salutem animarum & corporum accepisse. Nouem verò illos Iudæos (ut quidam volunt) à sacerdotibus fuisse deceptos, suadentibus sacerdotibus, ne crederent Christi hanc mundationem lepræ fuisse, sed obseruationi suam mundationem tribuerent legis, non virtuti Christi. Inuidebant enim sacerdotes Christo eiusque miraculis & doctrinæ ubique poterant, detrahebant. Horum, inquam, susceptionibus decepti à fide exciderunt. Curatio autem Christi etsi præstaret simul conuersionem ad se & statum salutis his, qui sanabantur à Christo, non tamen eos qui beneficia ab eodem recipiebant, fieri necesse erat impeccabiles. Poterant enim à gratia iterum excidere: quod principi quoque contigit Apostolorum Petro, ut peccaret post conuersionem relapsus in mortale peccatum, ter negans Christum.

Et ait illi: Surge & vade. Quia fides tua te saluum fecit.

Commendat fidem huius Samaritani Dominus Iesus, quia dignus fuit, ut illi

Curationis
corporum
Christi fuit
se finem curationis
animarum.

Leprosos
nouem
deceptos
fuisse à
sacerdotibus
ne à Christo
se crederent
esse munda-
tos.

Matth. 26.
Marc. 4.
Luc. 22.
Ioan. 16.

HHHH illi

T. VI
21

Fides quomodo dicitur saluum facere.

illi beneficium vtriusque hominis impartiretur, puta vt & à lepra munda-
retur corporis, & in anima beneficium acciperet æternæ salutis. Quia verò
vbicunq; hoc verbum inueniunt in scriptura Lutherani, quod fides sal-
uum fecerit, gloriantur quod sine operibus illi salui facti sunt. Dicit illi-
tu, ne nimis cito glorientur. Neque enim ita erant iam salui, quibus hæc
verba dixit Iesus, vt aut iam essent beati, aut infallibiliter ad beatitudinem
perducendi. Sed fides eos saluos fecit, id est, in statum salutis, quo pos-
sunt Christi misericordia (si vellent) saluari, constituit. Hæc enim iustifi-
catio hominis sine operibus sit præuijs ex sola gratia Dei. A qua rursum
iterum atque iterum creberrimè homines peccando excidunt. Alij manen-
tes ac perseverantes iustificantur magis, id est, per bona opera, & Dei gra-
tiam cooperatè, iustiores fiunt per Christum Dominum nostrum, qui est
in secula benedictus, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

*Decem genera vitiorum, decem leproforum conditio-
nibus significantur.*

Occurrunt ei decem viri leprosi. Luca XVII. Audiuius hodie ex E-
uangelio decem occurrisse Christo leprosos & quod omnibus in-
firmis proprium est, pro sanitate ad Dominum clamasse. Fuit au-
tem eorum oratio humilis: Iesu præceptor miserere nostri. Pro misero-
cordia postulabant, quia miseriam sentiebant. In his decem leprosis nobis signi-
ficantur peccatores inuerecundi, manifesti, & contagiosi, qui alios infecti-
unt & seducunt.

Legimus in veteri nouoq; testamento de leprosis decem vicibus, qui va-
rijs fuisse temporibus, in quibus decem genera vitiorum significantur, quo-
rum proprietates seu condiciones leproforum assumilantur conditionibus.
Primus leprosus (quem non primò ideo dicimus, quòd tempore fuerit pri-
or, sed quòd applicatione & ordine ad significandum nobis primus occur-
rit) fuit Othias rex. Hic superbus ac præsumptuosus, vt secundus refert Pa-
ralipomenon liber, cum temere vellet sacerdotis fungi officio, quod illi
nequaquam licebat, accepit thuribulum & incensum offerre volens, percussus
est à Domino lepra in fronte, qua vsque ad mortem nõ caruit. In hoc nobis
superbia significatur, quæ est grauis lepra animæ. Significatur autè nihil
minus etiam proprietates lepræ primæ, quæ est in cute intumescere. Superbia
enim omnis tumidus, omnibusq; tam Deo quàm hominibus est odiosus.
Scriptum est enim: Non habi abit in mento domus meæ, qui factus est superbus. Iudæ enim
superbus vt leprosus deuitatur, quandoquidè superbi mores nemini non
sunt exosi. Est enim præsumptuosus. Vnde Hieronymus dicit: Superbia plus
audet, quàm potest. Est autè superbia duplex, carnalis & spiritalis. Carna-
lis superbia ostentatur in vestibus, in cibis, in apparatu, in pompis, curio-
sitate & vanitatibus. Hæc omnia infectiunt vt lepra: quia superbia dum in-
uenerit nouitates, vanitates, curiositatesq; pro uocat alios ad sui imitacionem.
Spiritalis superbia, est animi extolentia in donis Dei, sanè detestabile vitium,
quod Deus nullo in loco non persequitur. In celo uata est superbia, sed
illam persecutus est Deus, atque è celo protigauit. In paradiso fuit, & ibi ex-
citata est.

Vitiorum genera decem per leprosum proprie- tates deligna-
na. x.

Othias lepro-
sus.
2. Para. 6.

Superbia quæ
est grauis le-
pra.
Plalm. 100.

Hieron.
Superbia du-
plex quæ sit.

Superbia ubi
nam, nata sit.

ita est.
lis plu-
dificu-
remed-
sus sui
Syrunt
lizeo,
pra.
cui a
pati. V
quam
habet.
modo.
pecuni-
ram de
bus ad
agant:
Auarus
retia ca-
rit. Pa-
sum, v
lia. Og
omnia
quid e-
cactu m-
nimæ.
præcep-
am ma-
dientia
quia p-
pellens
non non
tiam e-
nomin-
licet le-
quoqu-
guiten-
tur rar-
hanc Si-
quoqu-
amicu-
tas eius
nem n-
ve scri-
Qui
sus Mo-